

บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา*

ROLES OF LOCAL ADMINISTRATORS AND PEOPLE'S PARTICIPATION AFFECTING THE LOCAL DEVELOPMENT IN KHAM THALE SO DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

เมธี พิพัฒน์ธรรมคุณ*

Metri Peputtumkun

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปทุมธานี ประเทศไทย

Faculty of Political Science, Pathumthani University, Pathum Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: centotocen@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม พัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เป็นวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษา พบว่า 1) การพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน ตามลำดับ 2) บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านนำร่วมกัน ปฏิบัติการร่วมกัน มีการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะให้การพัฒนาท้องถิ่น บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ต้องมีบทบาทของการพัฒนาโดยอาศัยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้นำหมู่บ้าน ตัวแทนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการติดตาม และประเมินผล นโยบายพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกันในการพิจารณา โครงการ แผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหารท้องถิ่น, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

The research purposes were 1) to study the local development levels in Kham Thale So District, Nakhon Ratchasima Province; 2) to analyze the roles of local administrators and people's

* Received July 2, 2023; Revised July 25, 2023; Accepted August 2, 2023

participation affecting the local development in Kham Thale So District, Nakhon Ratchasima Province; and 3) to study the guidelines to promote the local development in Kham Thale So District, Nakhon Ratchasima Province. This was the quantitative and qualitative research. The quantitative sample group was the 400 people, and the research instrument was the questionnaire; the qualitative sample group was the 20 people, and the research instrument was the in - depth interview form. The data analysis statistics was the frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis and correlation analysis. The research findings were 1) the local development levels in Kham Thale So District, Nakhon Ratchasima Province found the overall was at high level; the descending mean were the aspect of education, maintenance of religion, cultural traditions and local wisdom; followed by the aspect of Infrastructure, and the aspect of economic and people occupational development, respectively; 2) the role of local administrators and people's participation found the aspect of leadership, joint communication, and participation in decision - making affected the local development in Kham Thale So District, Nakhon Ratchasima Province at statistical significance level 0.05; and 3) the local development and the role of local administrators must have the roles of development by relying on all relevant sectors such as village leaders, government representatives, state enterprises, and agencies should provide opportunities for citizens to take part in monitoring and evaluating local development policies. together in considering projects and local development plans in order to take appropriate action and get the most benefit.

Keywords: Roles of Local Administrators, People's Participation, Local Development

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตร ผู้บริหารท้องถิ่น จึงมีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินงานภารกิจของท้องถิ่นทั้งการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ บทบาท การนำอย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทการเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น บทบาทของนักบริหารมืออาชีพ บทบาทเป็นแบบอย่างประชาธิปไตย บทบาทในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล และ บทบาท อื่นตามสถานการณ์ (พิชญ์นิษฐา พรหมศิลป์, 2558)

โดยทั่วไปผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหารองค์กร เพราะผู้บริหาร เป็นผู้นำ เป็นผู้กำหนดนโยบายกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธี การดำเนินงาน เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางเพื่อให้การบริหารองค์กรบรรลุผลสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ และ จะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ มีส่วน รับผิดชอบ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนด นโยบายและน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามผลการปฏิบัติงาน การปรับปรุงคุณภาพ ผู้บริหารมืออาชีพต้องสร้างวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานประสบผลสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาตนเองคิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เอง ของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้บริหารต้องแสดงออกอย่างชัดเจนและ สม่ำเสมอเกี่ยวกับ วัฒนธรรมขององค์กรเพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สามารถเลือกการกระทำที่สอดคล้องกับ วัฒนธรรม ผู้บริหารจึงต้องสร้างความรู้สึกระหว่างความสำเร็จให้แก่บุคลากร แต่ละคนและทุกคน จนเกิดภาพ ความเป็นผู้นำในทุกระดับและนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่าง แท้จริง (พิชญ์นิษฐา พรหมศิลป์, 2558)



การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาแนวทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ดังนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมกระบวนการตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตาม และประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับรู้/เรียนรู้ร่วมกัน หรือเกิดการปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยมีองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ 1) การมีส่วนร่วมของ ประชาชนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยเน้นการสื่อสารสองทางทั้งช่องทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งไม่ใช่การทำครั้ง เดียวจบ 2) เป้าหมายการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามกฎหมาย หรือการทำให้ไม่มี ความขัดแย้ง หากแต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และเป็นวิธีการเพื่อทำให้การตัดสินใจของรัฐดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556) การมีส่วนร่วมนั้น ยัง หมายถึง การปฏิบัติร่วมกันเข้าไปมีส่วนร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายของงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่าง ประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การให้คำปรึกษา แสดงความคิดเห็นใน หลากหลายโอกาส ร่วมในการแก้ปัญหา การพัฒนา ปรับปรุง รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง โดยการมี ส่วนร่วมการเปลี่ยนแปลงจะเกิดหลังจากการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีส่วนร่วมในการสร้าง การวิเคราะห์ การแปร ความหมายของข้อมูล เพื่อไปสู่การแก้ปัญหา และการพัฒนาต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นได้จัดทำแผนพัฒนา และแผนการดำเนินงาน โดยยึดปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาท้องถิ่น ให้ครบทุกด้าน อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพชีวิตของประชาชน การศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่น เศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน ซึ่ง ปี 2019 เป็นปีที่ทราบกันว่าประชาชนต่างได้รับผลกระทบ จาก โรคโควิด19 มีผลกระทบประชาชนเป็นวงกว้าง ถึงแม้สถานการณ์จะเริ่มดีขึ้น แต่ก็ยังต้องวางแผนในการ รับมือ และการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น บทบาทของผู้นำท้องถิ่นนั้นเป็นบทบาทที่สำคัญ ที่จะต้องวางแผน นโยบาย ต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เป็นเสมือนพลังคู่ขนาน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

จากเหตุข้างต้น ในการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อ การพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ให้ท้องถิ่นมี การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม พัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธี วิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) โดยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่อายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ทั้งหมด 25,775 คน แบ่งเป็นชาย 12,670 คน หญิง 13,105 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวน 400 คน โดยทำการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Yamane, T., 1973) และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ 5 เปอร์เซ็นต์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น 2 คน และประชาชนที่อายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในอำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมกัน 2) นำร่วมกัน 3) เรียนรู้ด้วยกัน 4) สร้างชุมชน 5) พัฒนาพลัง 6) ปฏิบัติการร่วมกัน 7) มีการสื่อสาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา 4) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 1) ระบบโครงสร้างพื้นฐาน และดูแล รักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ส่งเสริมและพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิตของประชาชน 3) พัฒนาระบบการศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) เศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน

แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วน (rating scale) จะเป็นข้อความที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยจำแนกออกเป็น 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมกัน 2) นำร่วมกัน 3) เรียนรู้ด้วยกัน 4) สร้างชุมชน 5) พัฒนาพลัง 6) ปฏิบัติการร่วมกัน 7) มีการสื่อสาร

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา 4) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 3 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 1) ระบบโครงสร้างพื้นฐาน และดูแล รักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ส่งเสริมและพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิตของประชาชน 3) พัฒนาระบบการศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) เศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่ได้จากการออกแบบเครื่องมือในการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลที่มีคุณค่า ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้ศึกษาเริ่มดำเนินการหลังจากได้สร้างเครื่องมือแบบสอบถามขึ้นมา โดยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบว่า เมื่อผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนั้นแบบสอบถามจะสามารถวัดในส่วนของเนื้อหาที่ผู้ศึกษาต้องการวัดได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งกระบวนการตรวจสอบนั้นผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ทำการตรวจสอบ

ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ และนำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (index of item objective congruence) โดยใช้สูตรของ IOC (สนุพงษ์ จิระชาลวิสุทธิ, 2558) จากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ประเมินมารวมลงในแบบวิเคราะห์ความ



สอดคล้องของข้อคำถามวัดจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.88

2. การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ภายหลังจากนำเครื่องมือแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ (try - out) กับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อหาค่าความเที่ยงจำนวน 30 ชุด วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อนำไปประกอบการขอเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ป้องกันการได้รับข้อมูลที่คาดเคลื่อน

1.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์จนครบทั้งหมด 400 ชุด

1.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รวมไปถึงการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และพบว่า แบบสอบถามที่ได้กลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความสมบูรณ์ และครบถ้วน

1.5 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ในโปรแกรมสำเร็จรูปและประมวลผลต่อไป

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากข้อมูลภาคสนาม คือ การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน จำแนกเป็นผู้นำท้องถิ่น 2 คน ประชาชนที่อายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา 18 คน จากนั้นนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ตามหลักการเชิงเนื้อหาและเหตุผลทางวิชาการ โดยมีการนำกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และเครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยใช้สถิติพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้ค่าสถิติ

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน จำแนกเป็นผู้นำท้องถิ่น 2 คน ประชาชนที่อายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา 18 คน ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทปซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรุป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis: MRA)

ผลการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม (n = 400)

การพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. โครงสร้างพื้นฐาน	3.58	0.430	มาก	3
2. คุณภาพชีวิตของประชาชน	3.64	0.389	มาก	2
3. การศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.67	0.426	มาก	1
4. เศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน	3.46	0.424	มาก	4
รวม	3.59	0.214	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.214) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.426) รองลงมา ได้แก่ คุณภาพชีวิตของประชาชน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.389) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.430) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.424) ตามลำดับ

2. วิเคราะห์บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม (n = 400)

บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.52	0.448	มาก	5
2. นำร่วมกัน	3.47	0.476	มาก	6
3. เรียนรู้ด้วยกัน	3.76	0.460	มาก	2
4. สร้างชุมชน	3.55	0.460	มาก	4
5. พัฒนาพลัง	3.69	0.380	มาก	3
6. ปฏิบัติการร่วมกัน	3.81	0.538	มาก	1
7. มีการสื่อสาร	3.40	0.399	ปานกลาง	7
รวม	3.60	0.198	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.198) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า คือ ด้านปฏิบัติการร่วมกัน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.538) รองลงมา ได้แก่ ด้านเรียนรู้ด้วยกัน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.460) ด้านพัฒนาพลัง ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.380) ด้านสร้างชุมชน ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.460) ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.448) ด้านนำร่วมกัน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.476) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านมีการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.399) ตามลำดับ



ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม (n = 400)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย	3.31	0.455	ปานกลาง	4
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.57	0.456	มาก	2
3. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	3.55	0.449	มาก	3
4. การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง	3.77	0.400	มาก	1
รวม	3.55	0.201	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.201) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.400) รองลงมา ได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.456) ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.499) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.455)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	3.710	0.265		13.994	0.000
กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (X ₁)	0.036	0.025	0.076	1.475	0.141
นำร่วมกัน (X ₂)	0.042	0.024	0.093	1.713	0.047*
เรียนรู้ด้วยกัน (X ₃)	0.024	0.024	0.052	1.020	0.308
สร้างชุมชน (X ₄)	0.019	0.024	0.041	0.810	0.419
พัฒนาพลัง (X ₅)	0.032	0.028	0.057	1.161	0.246
ปฏิบัติการร่วมกัน (X ₆)	0.069	0.022	0.123	2.224	0.027*
มีการสื่อสาร (X ₇)	0.077	0.026	0.144	2.931	0.004*
การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X ₈)	0.031	0.025	0.067	1.262	0.208
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X ₉)	0.048	0.023	0.098	1.770	0.032*
การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (X ₁₀)	0.094	0.024	0.121	0.149	0.881
การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (X ₁₁)	0.006	0.026	0.012	0.235	0.815

R = 0.304, R Square = 0.092, Adjuster R Square = 0.067
Std. Error of the Estimate = 0.20628, F = 3.592, Sig = 0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านนำร่วมกัน (X₂) ปฏิบัติการร่วมกัน (X₆) มีการสื่อสาร (X₇) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X₉) ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ศึกษาแนวทางการส่งเสริม พัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

3.1 บทบาทของผู้บริหาร

ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน พบว่า หน่วยงานควรมีการสร้างความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของหน่วยงานให้แก่ประชาชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดการร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ และประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดการร่วมกันวางแผนแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นได้ตรงตาม

ความต้องการของประชาชน รวมไปถึงเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ ท้องถิ่นและประชาชน

ด้านนำร่วมกัน พบว่า ผู้นำของท้องถิ่นควรมีการเสริมสร้างความสนทนากับประชาชน เช่น การพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยผู้นำมีการแสดงออกที่เหมาะสม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนหรือผู้ที่พบเห็น ซึ่งก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือแก่ตัวผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีความรู้สึกคล้อยตาม และเกิดความร่วมมือในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น

ด้านเรียนรู้ด้วยกัน พบว่า หน่วยงานควรมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการฟังพาดำซึ่งกันและกันให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมบริจาคสิ่งของ การตัดบาตร เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณสามารถเป็นผู้รับและผู้ให้ของสังคม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เกิดความรักสามัคคีภายในชุมชน และจะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนขึ้นในอนาคต

ด้านสร้างชุมชน พบว่า ผู้บริหารควรมีการทำความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ หรือ ทรัพยากรบุคคล นอกจากนั้นผู้บริหาร หรือหน่วยงาน ควรมีการจัดสรรทรัพยากรในชุมชน เช่น การส่งเสริมให้เกิดอาชีพ โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาอาชีพ ให้เกิดความเหมาะสมและก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดแก่การพัฒนาชุมชน ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและประชาชน

ด้านพัฒนาพลัง พบว่า ผู้นำควรมีการทำความเข้าใจ ความเข้าใจในอาชีพที่มีความสำคัญแก่ท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความมาบรรจบในการพัฒนาอาชีพได้อย่างตรงประเด็น รวมไปถึงผู้นำท้องถิ่นควรมีการจัดฝึกอบรมที่ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ร่วมไปกับการประกอบอาชีพของตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านการประกอบอาชีพแก่ประชาชน

ด้านปฏิบัติการร่วมกัน พบว่า ผู้นำควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ หรือ สังเคราะห์นโยบายที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น หรือมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งท้องถิ่นอาจจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้นำ เจ้าหน้าที่ และประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของแผนการพัฒนาท้องถิ่น รวมไปถึงผู้นำ และเจ้าหน้าที่สามารถนำข้อมูลที่ได้รับความรู้ไปปรับปรุงแก้ไขปัญหานโยบาย ซึ่งจะทำให้เกิดความเหมาะสม และสามารถครอบคลุมปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

ด้านมีการสื่อสาร พบว่า ผู้นำควรมีการศึกษาวิธีการสื่อสารที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานแก่เจ้าหน้าที่ เช่น การใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อติดต่อสื่อสาร ซึ่งก่อให้เกิดความสะดวก และมีความรวดเร็ว นอกจากนั้นผู้นำท้องถิ่นควรมีการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้นำกับประชาชน หรือเจ้าหน้าที่กับประชาชน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ระยะเวลาที่ใช้ รวมไปถึงช่องทางการติดต่อดังกล่าวมีความเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนหรือไม่

3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย พบว่า หน่วยงานควรมีการคัดเลือกตัวแทนของประชาชน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนส่งตัวแทนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมเสนอแนะแนวทางในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น หรือหน่วยงานอาจมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการติดตาม และ ประเมินผล นโยบายพัฒนาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดนโยบายที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า หน่วยงานท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการปรึกษาร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น หรือเปิด



โอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาหรือวิเคราะห์ ความเหมาะสมรวมถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อตัวประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พบว่า หน่วยงานควรมีการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับประชาชน เช่น การกระจายกล่องรับข้อความอย่างทั่วถึง การรับเรื่องร้องเรียนผ่านทางช่องทางออนไลน์ รวมไปถึงการที่หน่วยงาน เจ้าหน้าที่หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปพบปะและพูดคุยกับประชาชน เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถเข้าถึงปัญหา หรือแนวทางวิธีการแก้ไขปัญหของชุมชนจากประชาชนได้โดยง่าย ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นได้ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง พบว่า หน่วยงานควรมีการทำความเข้าใจความเข้าใจในข้อมูลที่ได้รับจากประชาชน รวมไปถึงควรมีการนำข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนมาวิเคราะห์หรือเปรียบเทียบกับการพัฒนาท้องถิ่นของหน่วยงาน เพื่อหาจุดบกพร่องของแผนการพัฒนาท้องถิ่น หรือนำข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนมาประยุกต์ใช้ เพื่อก่อให้เกิดการแก้ไขจุดบกพร่องของแผนการพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์และตรงจุดประสงค์ และมีความครอบคลุมกับความต้องการของประชาชน

3.3 การพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า หน่วยงานควรมีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพระบบการก่อสร้างระบบการประปาอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบปัญหาควรมีการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อประชาชน รวมไปถึงหน่วยงานควรมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพมาตรฐานของน้ำประปาในท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบว่าน้ำประปามีความเหมาะสมตรงตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ในกรอบและบริบท

ด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่า หน่วยงานควรมีการศึกษา ทำความเข้าใจ ความเข้าใจในสภาพปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาความยากจน และหน่วยงานควรมีการศึกษา หรือวิเคราะห์วิธีการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว เช่น การสอบถามข้อมูลจากประชาชน การสำรวจสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหา หรือลดปัญหา ที่สร้างความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

ด้านการศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีการนำ คุณธรรมและจริยธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยหน่วยงานอาจมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ประชาชน เช่น กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมตักบาตร เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม และจริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น

ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน พบว่า หน่วยงานควรมีการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่มีความสำคัญกับท้องถิ่น เพื่อให้สามารถส่งเสริมทักษะทางอาชีพให้แก่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง รวมไปถึงหน่วยงานควรมีการส่งเสริมหรือแนะแนวทางให้ประชาชนสามารถนำความรู้จากกิจกรรมการฝึกอบรมทักษะทางอาชีพของท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

อภิปรายผล

1. ระดับการพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ คุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพประชาชน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษา บำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลขามทะเลสอ, 2564)

2. บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านปฏิบัติการร่วมกัน รองลงมา ได้แก่ ด้านเรียนรู้ด้วยกัน ด้านพัฒนาพลัง ด้านสร้างชุมชน ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมกัน ด้านนำร่วมกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านมีการสื่อสาร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lane, M. B. กล่าวว่า ผู้นำของผู้บริหารงานจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์เป็นผู้มีการศึกษา และความรู้มีบุคลิกภาพที่ดีมีจริยธรรม เอาใจใส่ต่องาน มีความรับผิดชอบ และใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน (Lane, M. B., 2005)

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง รองลงมา ได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ศรีสิงห์ ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันแรก คือ ความสามัคคี ความผูกพัน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นความโปร่งใสภาวะผู้นำ การรับรู้ข่าวสารความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและความรู้สึกเป็นเจ้าของ สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชนของเทศบาลนครพิษณุโลกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผลจากผลการสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ทางด้านบุคคลชุมชนและองค์กร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทางด้านบุคคลประกอบด้วยความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ทางด้านชุมชนประกอบด้วยความสามัคคีการรับรู้ข่าวสารทางด้านองค์กร ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ ความโปร่งใส มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านความมั่นคง และความผูกพันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางลบ นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมชุมชน ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านชุมชน และด้านองค์กร (สมคิด ศรีสิงห์, 2558)

3. แนวทางการส่งเสริม พัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) ด้านบทบาทของผู้บริหาร หน่วยงานควรมีการสร้างความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของหน่วยงานให้แก่ประชาชน ผู้นำของท้องถิ่นควรมีการเสริมสร้างความสนิทสนมกับประชาชน มีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น มีการทำความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น ควรมีการจัดสรรทรัพยากรในชุมชน และเข้าใจในอาชีพที่มีความสำคัญแก่ท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความสามารถในการพัฒนาอาชีพได้อย่างตรงประเด็น เพื่อสอดคล้องกับแนวคิดของ จักรีศรี จารุเมธีญาณ และพระณัด วฑฒโน กล่าวว่า ผู้นำในระดับชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำพาชุมชนของตนไปสู่การพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับการเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ซึ่งองค์ประกอบของผู้นำชุมชนมีลักษณะ ดังนี้ 1) มีความรู้ ความสามารถในกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี 2) มีคุณธรรม เช่น ความโอปอ้อมอารี เป็นที่ยอมรับได้ในชุมชน 3) มีความมุ่งมั่นในการทำงาน 4) สามารถประสานต่อเรื่องต่าง ๆ ได้ 5) มีฐานะค่อนข้างมั่นคง และ 6) มีความเป็นกันเองสูง หรือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (จักรีศรี จารุเมธีญาณ และพระณัด วฑฒโน, 2560) 2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า หน่วยงานควรมีการคัดเลือกตัวแทนของประชาชน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนส่งตัวแทนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมเสนอแนะแนวทางในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น หรือหน่วยงานอาจมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการติดตามและประเมินผล นโยบายพัฒนาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดนโยบายที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น มี



การปรึกษาหารือกับประชาชนในท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับประชาชน และ ควรมีการทำความเข้าใจ ความเข้าใจในข้อมูลที่ได้รับจากประชาชน รวมไปถึงควรมีการนำข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนมาวิเคราะห์หรือ เปรียบเทียบกับการพัฒนาท้องถิ่นของหน่วยงาน เพื่อหาจุดบกพร่องของแผนการพัฒนาท้องถิ่น หรือนำข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนมาประยุกต์ใช้ เพื่อก่อให้เกิดการแก้ไขจุดบกพร่องของแผนการพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์และตรง จุดประสงค์ และมีความครอบคลุมกับความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการ เปลี่ยนแปลงบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนคิดและวางแผนทำ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มี ผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนแก้ปัญหา คือ ตัวปัญหา ความรู้ในการนำไปปฏิบัติ แนวทางในการวางแผนและตัดสินใจและการพิจารณาถึงความสำคัญของปัญหา เพื่อให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม (Lane, M. B., 2005) และ 3) ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า หน่วยงาน ควรมีการศึกษา ทำความเข้าใจในสภาพปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ ประชาชน ก่อให้เกิดปัญหาความยากจน และหน่วยงานควรมีการศึกษาหรือวิเคราะห์วิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การสอบถามข้อมูลจากประชาชน การสำรวจสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่ สร้างความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่มีความสำคัญกับท้องถิ่น เพื่อให้สามารถ ส่งเสริมทักษะทางอาชีพให้แก่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง รวมไปถึงหน่วยงานควรมีการส่งเสริมหรือแนะแนวทางให้ ประชาชนสามารถนำความรู้จากกิจกรรมการฝึกอบรมทักษะทางอาชีพของท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในการประกอบ อาชีพ และมีการส่งเสริม สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนครราชสีมา โดยแนวทางในการพัฒนา ประกอบด้วย ส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการศึกษา ส่งเสริมบำรุงศาสนา สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น จัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา และนันทนาการ และส่งเสริมการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีเป้าประสงค์ คือ ประชาชนได้ร่วมกันส่งเสริมอนุรักษ์ศาสนา ประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ประชาชนในพื้นที่ได้รับการศึกษา โดยเท่าเทียมกัน ส่งเสริมกิจกรรม ด้านกีฬา นันทนาการ และประชาชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (องค์การบริหารส่วนตำบลขามทะเลสอ, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า 1) ระดับการพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นใน อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมาก 6 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และ ระดับปานกลาง 1 ด้าน และ 3) แนวทางการส่งเสริม พัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านบทบาทของผู้บริหาร ควรมีการสร้างความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของหน่วยงานให้แก่ ประชาชน และผู้นำของท้องถิ่นควรมีการเสริมสร้างความสนิทสนมกับประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า หน่วยงานควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการติดตาม และประเมินผล นโยบายพัฒนาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดนโยบายที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น มีการปรึกษาหารือ กับประชาชนในท้องถิ่น และทำความเข้าใจในข้อมูลที่ได้รับจากประชาชน และ ด้านการพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานควรมีการศึกษา ทำความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอันส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ ประชาชน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่มีความสำคัญกับท้องถิ่น เพื่อให้สามารถส่งเสริมทักษะทางอาชีพให้แก่ ประชาชนได้อย่างถูกต้อง และมีการส่งเสริม สืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น



เอกสารอ้างอิง

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การ และบุคคลกรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรีศรี จารุเมธีญาณ และพระณัด วฑฒโน. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(ฉบับพิเศษ), 528 - 538.
- พิชญ์นิฐา พรณศิริปะ. (2558). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 3(2), 151 - 158.
- สนุพงษ์ จิระวาลวิสุทธิ. (2558). ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของนายทหารประทวน ค่ายภาณุรังสีจังหวัดราชบุรี. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- สมคิด ศรีสิงห์. (2558). ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE, 9(2). 57 - 63.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน เอกสารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลขามทะเลสอ. (2564). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565). นครราชสีมา: องค์การบริหารส่วนตำบลขามทะเลสอ.
- Cronbach, L. J. (1970). Essentials of Psychological Test (5th ed.). Harper Collins.
- Lane, M. B. (2005). Public Participation in Planning: an intellectual history. Australian Geographer, 36(3), 283 - 299.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row.